

Středověký hrad Nový Hrad (Neuhaus, Furchtenberg)

Lužná u Hanušovic, okr. Šumperk, Olomoucký kraj

14.–15. století

Navigační bod: N 50°2'24.55",
E 16°55'16.65" (rozcestník Nový hrad,
rozc.).

Přístup: Z osady Dvůr Raškov po žluté turistické značce přes řeku a železnici, asi 1,1 km. Hrad se nachází na soukromém pozemku, vzhledem k havarijnímu stavu některých zděných konstrukcí je vstup na vlastní nebezpečí.

Význam: Pozůstatky středověkého hradu s rozsáhlým systémem opevnění, doklad pevnostní architektury 14. až 1. poloviny 15. století.

Historie: Nový Hrad (též Neuhaus, Furchtenberg) byl založen na odtržené části

bludovského panství, není však jisté, kdo byl jeho majitelem. První písemná zpráva o *hradu je patrně k roku 1374. Další písemná zpráva se váže až k roku 1417, kdy král Václav potvrdil k Novému Hradu jako jeho příslušenství Šumperk a 15 vesnic. Roku 1455 převzal hrad Jan Tunkl z Brníčka. Jeho syn Jiří se v česko-uherských válkách postavil na stranu českého krále Jiřího z Poděbrad, proto patrně tehdy došlo během ofenzivy uherského vojska proti Tunklům i k dobytí a destrukci Nového Hradu (1471). K roku 1504 se hrad již připomíná jako zbořený a pustý.

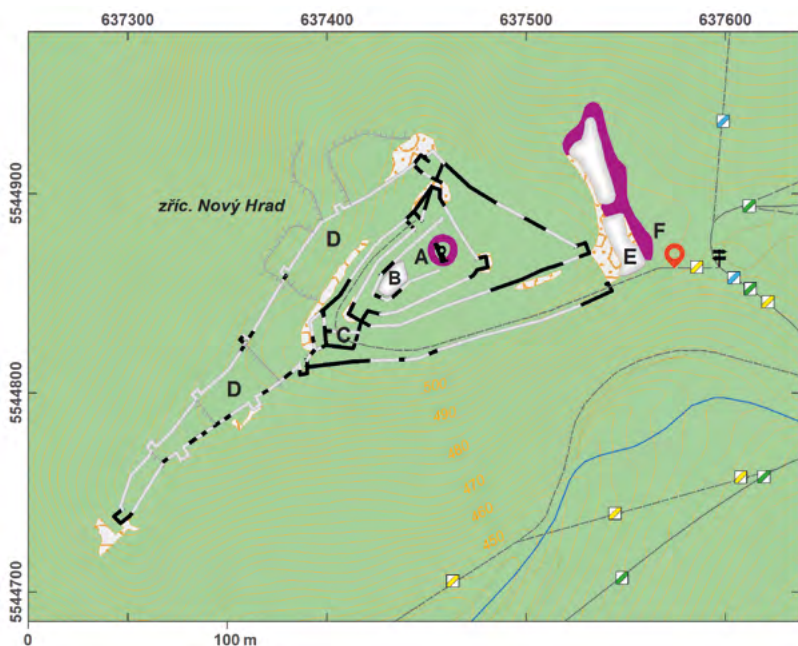
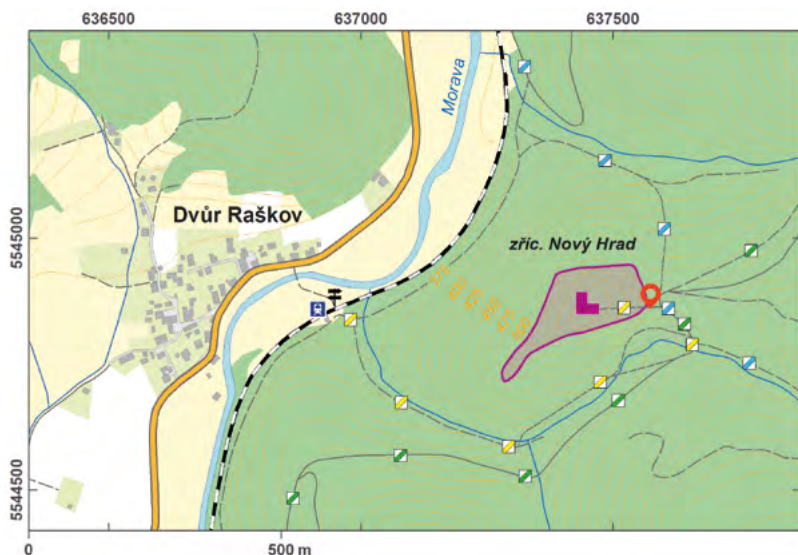
Podle současných znalostí byl hrad vystavěn zhruba ve třech stavebních fázích. Jádrem s úspornou *bergfritovou dispozicí bylo vybudováno asi v 1. třetině 14. století. Druhá

← Druhá brána, pohled od východu.
Foto H. Dehnerová

fáze výstavby je kladena do let 1360–1375, kdy byl horní hrad obehnan dvěma okruhy opevnění s šesti velkými hranolovými věžemi. Koncem 14. nebo na počátku 15. století přibyl vnější pás opevnění na západě a severozápadě, kdy byla pravděpodobně starší dřevěná palisáda nahrazena kamenným

zdivem a hranolovými *baštami.

Násilný zánik hradu potvrzují zjištěné archeologické situace (požárová vrstva, množství kovových artefaktů). Záchranný *archeologický výzkum byl proveden v letech 1999–2001 v prostoru strážnice a třetí *brány v rámci sanace hradeb. Výzkum vedený V. Gošem přinesl důležité poznatky o stratigrafické situaci i stavebních detailech strážnice, získáno bylo také množství

↑ Celkový pohled na jádro hradu od západu. Foto H. Dehnerová

movitých nálezů, např. soubor kamnových kachlů nebo unikátních palných zbraní (hákovnice, zl. bronzové píšťaly). Nálezy jsou uloženy ve Vlastivědném muzeu v Šumperku.

Popis: Zřícenina hradu se nachází v lesích na vrcholu ostrohu nad údolím Moravy, nad jejím levým břehem, přibližně 1,3 km severozápadně od osady Lužná. Dvoudílný hrad s jádrem bergfritové dispozice je na přístupném místě na východě oddělen od ostrožny dvěma šíjovými příkopy (E) s mezilehlým *valem (F). Celková rozloha činí přibližně 1,5 ha, půdorys tvoří trojúhelník (320 × 260 × 130 m). Horní hrad je tvořen vlastním jádrem s pozůstatky válcové věže (A) a paláce (B). Bloky zdiva věže se následkem výbuchu po dobytí hradu v 70. letech 15. století nachází i v prostoru jádra a jeho okolí. Jádro je obklopeno dvěma okruhy hradeb ve tvaru trojúhelníka s nárožními, dovnitř otevřenými hranolovými věžemi. Jižní úsek vnější hradby je dochován i se zbytky *cimbuří, je však v havarijním stavu. V jihozápadním nároží hradeb se nachází brána („druhá“; C) a pozůstatky budovy, snad strážnice. Na severu a západě obklopuje vnitřní hrad *předhradí (tzv. dolní hrad; D), původně také opevněné hradbou s otevřenými hranolovými věžemi v nárožích a menšími podobnými věžemi v jejím průběhu. Kromě nárožních věží a úseku

hradby na severovýchodě je tato část opevnění hůře dochovaná, většinou již jen jako terénní relikty bez nadzemního zdiva. Na předhradí nejsou viditelné nadzemní pozůstatky vnitřní zástavby. Dochované zdivo je v havarijním stavu a nezabezpečené.

[hd, pš]

Literatura: Gardavský 1961; Plaček 2001; Goš 2002.

Okolí:

(1) Bludov (SU), zaniklý hrad:

N 49°57'21.09", E 16°55'58.57" (9,4 km).

↑ Hradní jádro od východu, v popředí bloky zdiva věže. Foto H. Dehnerová

↑ Celkový pohled na předhradí od východu. Foto H. Dehnerová